

שמע ישראל ה' אלקינו ה' "אחד"

קונטרס

חודשי יהודי

שיחות ומאמרים

מאת

הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטעד שליט"א

מאמר

"טהרת המחשבה"

אידיש

מוצק מלשוננו הודב

מאמר ב"ז

חודש אדר א' שנת תשפ"ד לפ"ק

אזוי ווי די הוצאות שטייגן בסדר, ווילן מיר בעטן אז ווער עס קען זאל
זיך משתתף זיין בעין יפה כרי מיר זאלן קענען ווייטער ממשיך זיין ביתר שאת
איר קענט אריינרופן אין אפיס **718-586-5199** אדער טעקסטן צו **347-292-1014**
אדער אטעמאטיש דורך רופן **#6054 845-366-2793**

לשמיעת המאמר מפי מורינו הגה"צ שליט"א, ולהערות והארות

קול דורשי יחודך

718-586-5199

בא"י 0765997840

~ ~ ~

ניתן לקבל מידי חודש הקונטרס באימל: dyyms12@gmail.com
וכן ניתן לקבל את הקונטרס דרך הדואר, במחיר חודשי של \$20 עבור הוצאת עריכת הקונטרסים
נא להשאיר הודעה בקול דורשי יחודך נומער 9

©

כל הזכויות שמורות

נסדר לדפוס ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

תוכן המאמר

- א. וואו געפין איך זיך?!
- א. אנטלויפן פון א הרדור.
- ג. ער וואלט קיינמאל נישט געזינדיגט!
- ה. דימאנטן מיט בלאטע.
- ז. "אָנכי ה' אֱלֹהִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"
- ז. זיי געגעבן אין קאפ אריין.
- י. "גופא בתר רישא גרירא"
- יב. תשובת המשקל.
- יג. האבן גרייט אן אנטלויף פלאן.
- יד. כל עוף שפורח עליו - מיד נשרף.
- טו. געבליבן אין סדום.
- טז. נישטא קיין עצה.
- יז. "כי בשמחה תצאו"
- יט. דער מח שטייט אים נישט אין פלאן.
- כ. 'רבנו של עולם, דיר האב איך נאך נישט אנגעוואוירן!'
- כא. איינגעווארפן מויערן מיט א געשריי.
- כב. "מידה טובה מרובה"
- כג. "כי זה כל האדם"

חלק מהוצאות נתנדב

לע"נ שר הצדקות והחסד

הרה"ח ר' חיים דוב (בער) ע"ה ב"ר חנני יו"ט הי"ו

(מייזעלס)

עמודי התווך

בס"ד

ברכת השיר והשבח לכבוד הני נדיבים בעם, אנשי חיל יראי אלקים, שנדבה לבם הטוב, להיות חבר ושותף מידי חודש בחודשו במפעל הקדוש כזה, להרביץ תורה ויראה טהורה בקרב עם סגולה

ה"ה

מוה"ר ישכר דוב קויפמאן הי"ו

מוה"ר יוסף מרדכי כהנא הי"ו

מוה"ר חיים נאה הי"ו

מוה"ר צבי קליין הי"ו

מוה"ר אברהם שמעון קויפמאן הי"ו

מוה"ר שלמה פּעדער הי"ו

מוה"ר יוסף בנציון שווארטץ הי"ו

מוה"ר מאיר מרדכי בערקאוויטש הי"ו

ויה"ר מן קדם אבוהון דבשמיא, דזכות זה יעמוד להם ולזרעם עד עולם, עם רוב תענוג ונחת דקדושה כל הימים

מאמר כ"ז

”טהרת המחשבה”

וואו געפין איך זיך?!

איך קען נישט קיין סאך מאריך זיין, איך וויל רעדן וועגן א נושא, גאר א חשוב'ע נושא, וואס מען קען כמעט זאגן אויף דעם נושא: **”כּי זֶה כּל הָאָדָם!”**^[א].

דער רבי זאגט אין תורה ל”ח^[ב]; עס איז דא אן הלכה^[ג]: **”חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה ושעה”**. זאגט דער רבי, ’תפילין’ איז דביקות, מוחין, א לשון פון **”נִפְתּוּלֵי אֱלֻקִּים נִפְתּוּלָתִי”**^[ד], דאס איז א לשון פון דביקות. דאס הייסט, א מענטש דארף אלעמאל זיך באטראכטן - **’וואו איז מיין מוח - איך בין דבוק צום אויבערשטן - אדער איך בין נישט דבוק צום אויבערשטן? וואו געפין איך זיך?!** - **’חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה ושעה’**.

אנטלויפן פון א הרהור

עס איז דא א משנה^[ה]: **”הוי רץ למצוה קלה, ובורח מן העברה”**. עס איז כמעט נשכח געווארן און פארגעסן געווארן אז ווען מען

א. קהלת יב, יג.

ב. אות א', וז"ש: כי צריך כל אדם לפשפש את עצמו בכל עת, אם הוא דבוק בהשם יתברך. והסימן של דביקות הוא תפילין, כי תפילין הם סימן על הדביקות.

ג. שבת יב ע"א.

ד. בראשית ל, ה.

ה. אבות פ"ד, מ"ב.

אנטלויפט פון א שלעכטן הרהור, פון א מחשבה זרה, איז מען 'בורח
מן העבירה' - פון א גרויסע עבירה.

דער רבי זאגט אויף א פלאץ^[1], דער פגם פון א הרהור רע איז
גאר 'איום ונורא!' - אזא פגם איז א הרהור רע.

דאס אז עס זאל נישט קומען קיין הרהור רע ביי א מענטש, דאס
קען נישט זיין, נאר "לא ניתנה תורה למלאכי השרת"^[2], **אדרבה, מיר
האבן א זוהמא - כדי צו צוברעכן דער זוהמא.**

בפרט היינט אין אזא דור המבול, וואס די עוונות און די כיסופין
דסטרא אחרא רח"ל זענען מטמא דעם 'אור' אז עס גייט אריין אפילו
אין ערליכע אידן, אזוי ווי דער רבי זאגט^[3]: **"יש הבל אשר נעשה
על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים"**; די
מעשה הרשעים, די כיסופין פון די רשעים, גייען אריין אין די צדיקים.
און דאס איז דער תיקון, ווייל עס זענען דא צדיקים וועלכע זענען
עס מעלה פון אהבה דסטרא אחרא - צו אהבה דקדושה, פון יראה
רעה - צו יראת ה', וכהנה.

ו. עיין ליקוטי מוהר"ן תניינא סימן קי"ד: פעם אחד דיברתי עמו ז"ל והבנתי, שהיה חפץ
מאד לגלות לי איזה דבר מהשגותיו שהשיג, כדרכו תמיד, אך היה קשה עליו. והלכתי עמו
יחד בשתיקה, כי לא דיבר עמי מאומה, אך בתוך זה יצאו מפיו הקדוש דיבורים אלו: **"סע
האט א פנים אז מע מוז זיך פון א הרהור זייער היטן"**. והבנתי אז בלשונו הקדוש
ומתנועותיו הקדושים בעת שדיבר זאת, שאז נתגלה לו בהשגותיו הנוראות עוצם פגם
ההרהור, חס ושלום, שפוגם מאד מאד, רחמנא ליצלן. ואי אפשר לצייר זאת בכתב.

ז. ברכות כה ע"ב, ועוד.

ח. ליקוטי מוהר"ן תורה ל"א: כי הנפש שנתהוה על ידי כיסופין רעים, מתגלגל לפעמים
לתוך הצדיק, ותוכל להחטיאו ח"ו. וזה בחי' (קהלת ח') **יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו'**,
הבל, הוא בחי' הבל פה, שמשם יוצאים הנפשות. ועל ידי זה יש צדיקים אשר מגיע אליהם
כמעשה הרשעים, על ידי שמתגלגל לתוכן נפש מכיסופין רעים. ויש רשעים שמגיע אליהם
כמעשה הצדיקים, על ידי שמתגלגל לתוכן נפש מכיסופין טובים. ולפעמים הצדיק מתקן
הנפש רעה שמתגלגל אליו, וכן הרשע מקלקל הנפש קדושה שמתגלגל בתוכו. אך בתחילה
בעת שמגיע הנפש, על זה אמר הכתוב יש צדיקים שמגיע וכו'. כי בוודאי נופלים לו הרהורי
עבירה בעת שמגיע אליו נפש רעה מכיסופין רעים. אך אחר כך אפשר שתחטיאו, ואפשר
שהוא יתקן הנפש.

אבער בפשטות, דאס וואס עס איז מצווה עלינו, איז ”ובורח מן העבירה”, אנטלויפן צו א גוטע מחשבה! טראכט ביי זיך - דער אויבערשטער וויל נישט איך זאל טראכטן די טמא’דיגע מחשבה, איך דערצערן דאך דעם אויבערשטן מיט דעם, לאמיר בעסער טראכטן א גוטע מחשבה!.

עס שטייט מפורש אין ”פלא יועץ”^[ט], ווען עס פאלט איין פאר א מענטש א מחשבה זרה, זאל ער זאגן צו זיך במחשבה, ’פארוואס דארף איך טראכטן אזא זאך וואס איך וועל דארפן זיין אין גיהנם צו מזכך זיין מיין נפש אויף דעם וואס איך האב מטמא געווען מיין נפש מיט א מחשבה זרה? לאמיר בעסער טראכטן ווי אזוי מען ווערט אן ערליכער איד, ווי מען נעמט זיך צום לערנען, ווי מען קען בענקען צום אויבערשטן, צו דביקות השי”ת, וועל איך דאך האבן גן עדן פאר דעם, מען האט דאך שכר אפילו אויף ”חִישָׁב לַעֲשׂוֹת מִצְוָה וְנֶאֱמַס, וְלֹא עֲשָׂאָה, מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאִילוּ עֲשָׂאָה”^[ז]; וואס דארף איך דאס? וואס לוינט עס מיר?!

ער וואלט קיינמאל נישט געזינדיגט!

מען איז מקיים א מצות ”לא תעשה” גמורה מיט דעם וואס מען לויפט אוועק פון א שלעכטע מחשבה, פון ”וְלֹא תִתְּוֹרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם”^[יא]. ”תתורו” מיינט, ’אויסקוקן’. דאס הייסט, אז עס

ט. עיין ערך מחשבה, וז”ל: ובאמת שהוא שטות גדול שבהיותו יכול להיות מחשב מחשבות טהורות ליראה ולאהבה וכדומה שהן מצות דאורייתא ומקבל עליהן שכר מפנה לבו לבטלה או מהרהר הרהורים רעים שיענש עליהם על זה נאמר אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בורות בורות נשברים והן אמת כי יצר לב האדם רע ואין אדם שליט ברוח, אבל עכ”פ חיובא רמיא להתחזק החלף מחשבות רעות וזרות במחשבות טהורות ולהרגיז יצה”ט על יצר הרע אפי” אלף פעמים ביום ויקבל שכר טוב בעמלו שמסייעין אותו מן השמים. ובכל פעם כשיזכור אשר לא טוב עושה שמפנה לבו לבטלה או בהרהורים רעים ידמה כמי ששוקע בטיט היון ומתחזק לצאת ולבו למו אב יצעק הושיעה אדוני המלך הצילני מטיט.

י. שבת סג ע”א.

יא. במדבר טו, ל”ט.

פאלט אריין פאר א מענטש א מחשבה זרה, גייט ער עס אויסקוקן ווייטער און ווייטער, ער איז עס ממשיך - מען זאל דאס נישט ממשיך זיין, אט דאס הייסט "ולא תתורו".

עס שטייט פון בעל שם^[ב], עס איז אן עבודה תדירה ביי יעדן מענטש צו טון אין קדושת המחשבה 'עד יום מותו'!

עס איז קיין ספק נישט, דער גאנצער "ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ"^[ג], און דער "והיה ה' למלך על כל הארץ"^[ד], וועט ווערן דורך די פעולות פון בורח זיין פון הרהורים רעים, ווייל דאס איז דער אתערותא דלתתא. א הרהור רע דאס איז דער רוח רעה, דער רוח טומאה. דאס איז אונזער 'אתערותא דלתתא' וואס דורכדעם וועט דער אויבערשטער מאכן דעם "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ"^[טז]!

יעדער איד וואס טוט א זאך פאר השי"ת, ווען ער ווייסט ווען ווי גרויס דאס איז, וואלט ער קיינמאל נישט געזינדיגט!^[טז]

יב. עיין 'דברי יחזקאל' פר' עקב, וז"ל: שמעתי שהיה בימי הבעש"ט הקדוש זי"ע איש מפורסם ושאלו תלמידיו הקדושים אותו אם ליסע אליו לראות מה טובו. והרשה להם ליסע. ושאלו אותו היכן ידעו אם הוא צדיק אמת. ואמר להם שיבקשו מאתו עצה על מחשבות זרות ופניות ואם יתן להם עצה ידעו שאין בו ממש - שעל דבר זה צריך האדם ללחום עד רגע האחרונה וזה עבודת האדם בעוה"ז ללחום עם מחשבותיו לעשות הכל לשמו יתברך.

יג. זכריה יג, ב'.

יד. שם יד, ט.

טו. עיין ליקוטי עצות (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ס' מ"ט), וז"ל: כשאדם חושב מחשבות רעות שהם טפשות הלב הוא מטמטם את הלב בבחינת ערלת לב, ובזה הוא מטמטם בחינת החלל של הבריאה ונחשב כאילו החריב את העולם. אבל כשחושב מחשבות טובות זהו בחינת תיקון הבריאה, ועל ידי זה שמטהר הלב ומגרש ממנו המחשבות רעות וחושב מחשבות טובות, יזכה לעשות נסים ומופתים בעולם.

טז. עיין עלים לתרופה - במכתב ממוהרנ"ת זצ"ל - אור ליום ה' שלח תקצ"ו, מש"כ לבנו בא"ד בזה"ל: ויש לי עתה שיחה נאה בענין זה שעיקר נסיון האדם ובחירתו הוא מחמת שאינו יודע מה נעשה עמו, כי אם היה יודע האדם כל מה שנעשה עמו בכל עת והיכן הוא עומד ואוחז בכל עת ואיך גם עתה יקר בעיני השם יתברך מאד מאד כל תנועה

עס האט מיר ערשט איינער געזאגט, אין ”ליקוטי הלכות” אין ‘ברכת הריח’^[ז], זאגט רבי נתן: ”איך האב געהערט פון דעם רבין א ווארט בשם ‘צדיק אחד’: **”הוי רץ למצוה קלה”**; ”רץ” הוא מלשון ‘רצון’; דו זאלסט וועלן טון אפילו א מצוה קלה, דו זאלסט וועלן טון מצוות!”. מיט דעם איז טאקע זייער גוט דער ”ובורח מן העבירה” - לויף אוועק פון מחשבות זרות, און ‘וויל טון גוטס’.

דער רבי האט הנאה געהאט פון דעם טייטש, דער רבי האט עס משבח געווען.

דימאנטן מיט בלאטע

דער אמת איז, אידן זענען טאקע ”עלה במחשבה תחילה”^[ח], אידן זענען א סוד עליון, אבער די התגלות פון דעם **”אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אֲהַבְתָּ אֹתָנוּ, וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת, וְקִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְכָּנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ, וְשָׂמַךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קְרָאתָ”**^[ט], די התגלות פון דעם בפועל ממש, דאס איז געווען ביי יציאת מצרים און קבלת התורה.^[כ]

טובה וכו' שנמצא בו בודאי היו הכל רודפים בכל כחם להשם יתברך והיו הכל צדיקים. אך עיקר הנסיון והבחירה הוא על ידי העלם הידיעה. ועל כן באמת אי אפשר בשום אופן שידע האדם בחייו היכן הוא אוהו כאשר שמעתי בשמו זכרונו לברכה כי בזה תלוי הבחירה.

יז. הלכה ה', וז"ל: ועל כן הזהיר התנא הוי רץ למצוה קלה וכו' רץ דייקא. כי צריכין לרוץ למצוה בזריזות גדול. כי זה סימן על תוקף חשקו ורצונו החזק. ועל כן רץ לשון רצון בחינת משכני אחריו נרוצה. שפירושו גם לשון רצון. כמו ששמעתי מפי אדמו"ר ז"ל בשם צדיק אחד וקלסיה. כי שניהם אחד כי הריצה והזריזות הגדולה לדבר מצוה זה סימן על תוקף הרצון והחשק שעל ידי זה דייקא זוכין לגמור המצוה ולעשות מצוה אחרת.

יח. מדרש רבה בראשית פ"א פס' ד'.

יט. מתוך סדר התפילה ליו"ט.

כ. עיין ליקוטי הלכות ה'ל' חדש ה"ד, אות ב': אז בשעת יציאת מצרים רוממנו מכל לשון, כי אז היה התחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, כי אז הוציאנו מגלות מצרים שכולל

אונזערע נשמות זענען זייער גרויס, זייער הויך, עס איז א סוד עליון דאס וואס אידן זענען אריינגעפאלן; עס איז אזוי ווי דימאנטן און גאלד וועלכע זענען אויסגעמישט מיט בלאטע רח"ל, מיט זוהמא; אבער דער אויבערשטער איז דאך **"הַבּוֹחַן וּבּוֹדֵק גְּנָזֵי נְסֻתוֹת"**^[כא], ער ווייסט אז באמת זענען אידן נישט אזוי, עס איז נאר א התגברות הרע רח"ל. עס שטייט דאך^[כב], די וועלט איז 'רובו ככולו רע'.

אין מצרים איז מען געווען אין ערות הארץ, אין די מ"ט שערי טומאה, און דער אויבערשטער האט אונז געוויזן א טעם גאולה, ער האט אונז ארויסגענומען פון די מ"ט שערי טומאה און אונז צוגעברענגט אין בלויז מ"ט יום צו **"פְּנִיִם בְּפָנִים דָּבַר ה' עִמָּכֶם"**^[כג].

איר ווייסט וואס דאס הייסט?

דאס איז א געוואלדיגער חפזון!

דער אויבערשטער האט אונז געגעבן צו פארזוכן א טעם פון גאולה, מען איז ארויסגעגאנגען פון **"וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם"**^[כד] בגשמיות, און פון **"וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם"** ברוחניות, עס איז אויפגעוויזן געווארן אז מיר זענען דאס דעם אויבערשטנ'ס פאלק, די אלע רע טוט עס נישט פארשטעלן, ווייל דעם אויבערשטן פארשטעלט נישט קיין איין זאך נישט.

כל הגליות של כל השבעים אומות ששם עיקר הטומאה, היינו תאות ניאוף שהוא רע הכולל של כל השבעים אומות שמצרים כלולים מהם, כי מצרים הם בני חם שטופי זמה, כי הם ערות הארץ כמובא. וה' יתברך ברחמיו הוציאנו אז ממצרים ממ"ט שערי טומאה, היינו מתאות ניאוף שהיא עיקר הטומאה של כל השבעים אמות ואז התחיל לבחור בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון, כי אז נתגלה בחינת לשון הקודש שהוא דבר ה' שבו נברא העולם.

כא. מפיוט 'וכל מאמינים' מימים הנוראים.

כב. מבואר בעץ חיים בכמה מקומות.

כג. דברים ה, ד'.

כד. שמות א, י"ד.

”אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם”

מען איז געווען 'תחת יד פרעה' - אין די טומאה פון פרעה, אין דער טומאת מצרים וערות הארץ. דער בעל שם זאגט^[כה], מען איז געווען אונטער דעם 'דעת' פון פרעה, וואס דערפאר האבן זיי נישט געקענט ארייננעמען די מופתים אין מוח אז יעדער זאך טוט זיך פון אויבערשטן. דערפאר, די מופתים זענען געווען טאקע א געוואלדיגער גילוי פאר די אידן, און אויסרוף, מען האט געזען אז עס איז דעם אויבערשטנס וועלט!

די עשרת הדברות הייבן זיך דאך און מיט: **”אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם”**^[כז]. עס שטייט נישט 'אנכי אשר בראתי את העולם', ווייל יציאת מצרים איז געווען א גרויסער גילוי השראת השכינה, מען האט געזען אז דער אויבערשטער האט באשאפן דער וועלט!

זיי געגעבן אין קאפ אריין...

די מצריים זענען נישט נתפעל געווארן פון די מופתים ביז "מכת בכורות". פארוואס? ווייל אלץ נעמט זיך פון מוח, דער גאנצער מענטש איז דער מוח, און קיין מוח קען מען זיך נישט רירן, און דעם מוח ווערט מען משותק (- פאראליזירט) ל"ע. ממילא, אז דער אויבערשטער האט זיי זיי געגעבן א קלאפ אין מוח, אין 'בכור'. 'בכור'

כה. עיין אוצר החיים (קאמאראנא) פר' בהר, וז"ל: שמעתי ממורי ענין גלות מצרים וכן גלות המד הזה דעיניו כיונים דעבדין אונאה שהרשעים סוברי' שעולם הפקר ודרך רשעים צלחה הכל מחסרון הדעת היה וגלות מצרים היה שלא ידעו להכריע שיש לעולם בורא אחד מלא כל הארץ כבודו המחודש בטובו בכל יום מעשה בראשית עד שבא משה בחינו' הדעת וע"י הניסים שעשה נתפרסם בעולם שיש בורא והבורא משגיח בהשגחה פרטיות על כל פרט ופרט ועל כל פסיעה ופסיעה ועל כל דיבור ודיבור.

איז דאך 'ראשית', און 'ראשית' איז "ראשית חכמה"^[כז]. האבן זיי אנגעוואוירן אלע כוחות, האבן זיי ארויסגעשיקט די אידן.

דערפאר דארף מען טאקע טון אין קדושת המחשבה, ווייל דאס איז דער גאנצער מענטש!^[כח].

"זֶה לְעִמַּת זֶה עֵשָׂה הָאֱלֹקִים"^[כט]; אז די סטרא אחרא האט נישט געלאזט משחרר זיין די אידן און ארויסגיין פון דער סטרא אחרא, האבן זיי געכאפט א קלאפ אין מוח - אט דא זענען זיי צעטרייסלט געווארן.

זעט מען ווי ווייט דער עיקר איז דער מוח. דער גאנצער יציאת מצרים איז, "כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הִרְגָתָ, וּבְכוֹרֶךָ יִשְׂרָאֵל גָּאֲלָתָ"^[ל]. דאס הייסט, דער אויבערשטער האט אויסגעלייזט אונזער מוח, אט דאס הייסט 'אויס עבד'^[לא].

פרעה מיטן כולל איז בגימטריא עור"ף^[לב], דאס איז מרמז אנטקעגן דעם דעת דקדושה. דער דעת דסטרא אחרא רופט זיך עור"ף. ער איז געווען א "קשה עור"ף", ער האט נישט געוואלט ארויסלאזן (דעם דעת).

כז. תהלים קיא, י'.

כח. עיין ליקוטי עצות (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ס"י מ"ט), וז"ל: כל תיקון האדם וקלקולו, חס ושלום, הכל תלוי במחשבה שבלב, כי עיקר היצירן הם המחשבות והחכמות שבלב, כי מחשבות טובות הם יצר טוב ומחשבות רעות הם יצר הרע.

כט. קהלת ז, י"ד.

ל. מתוך נוסח 'עזרת אבותינו' מסדר תפילת שחרית.

לא. עיין ליקוטי הלכות הל' נזיקין ה"ג, אות ד': וכן הוא בכל אדם שכל זמן שאינו זוכה לקדש את מחו ממחשבות וחכמות חיצוניות וזרות אזי הוא בחינת גלות מצרים שמתגבר עליו פרעה על ידי שלא שמר את מחו מבחינת בת פרעה שהיא בחינת חכמות חיצוניות כנ"ל. ועל כן לא התחילה גאולת מצרים עד שנולד משה שהוא היה הגואל, כי הוא היה בחינת הדעת כידוע. ותיכף כשנולד נתגלה אור הדעת והתחיל להתנוצץ גאולת ישראל.

לב. שער הפסוקים פר' וישב.

דער דעת דסטרא אחרא לגבי די קדושה, רופט זיך ”עורף”. האט מען זיי דערלאנגט אין קאפ... דעמאלטס האבן זיי אנגעוואוירן.

ממילא קומט אויס, דאס גאנצע ארויסגיין פון מצרים איז דער תיקון המוח, דאס איז דער חירות! הייליגע מחשבות, הייליגע דביקות!^[ג]

עס איז דא טאקע א לשון^[ד]: **”אתה פוררת בעזך ים, שברת ראשי תנינים על המים”**. זאגט רש”י, ”ראשי תנינים” - הם מצרים שנקראו תנינים, שנאמר ”התנים הגדול”, וואס דאס גייט ארויף אויף פרעה. ווען מען האט צעקלאפט דעם ראש, דעמאלטס זענען זיי נכנע געווארן.

דערפאר טאקע, די ערשטע פרשה (של תפילין), פון **”קדש לי כל בכור”**^[ה], וואס די צדיקים טייטשן^[ו] אויף ’תיקון המוח’, איז א פרשה וואס דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה רבינו ביי יציאת מצרים; **”קדש לי כל בכור”**.

דער רבי זאגט דאך טאקע, פסח איז אן התחלה - אלע התחלות זענען פון פסח!^[ז] [דער רבי האט נאר מרמז געווען אז פורים איז די התחלה דהתחלה]^[ח]; אבער פסח איז דאך די התחלה^[ט].

ג. עיין ליקוטי מוהר”ן סי’ כ’, אות י’; ליקוטי הלכות הל’ תפילין ה”ו, אות ל”ב; שם הל’ פסח ה”ה, אות א’, וכן עוד שם הרבה בכמה מקומות, ובשאר ספרי קודש.

לד. תהלים עד, י”ג.

לה. שמות יג, ב’.

לו. עיין ליקוטי הלכות הל’ תפילין ה”ד, אות ב’, ובעוד כמה מקומות שם.

לז. ליקוטי מוהר”ן תניינא תורה עד: כי בתחילה היו כל ההתחלות מפסח, וע”כ כל המצות הם זכר ליציאת מצרים. ועכשיו, (ולא סיים).

לח. שם בא”ד: כי גם פורים הוא בוודאי הילוך ודרך לפסח וכו’ עיין שם.

לט. עיין ליקוטי הלכות הל’ חלב ודם ה”ד, אות ז’: על כן עיקר יציאת מצרים היה על ידי קדושת בכורים. (כמבואר שם בפרשת בא), **כי אז הרג ה’ בכורי מצרים והכניע הבכור דסטרא אחרא והציל בכורי ישראל, בכור דקדושה**. ואז נתקדשו הבכורים, כמו שנאמר שם **”קדש לי כל בכור”** וכו’, כי עיקר יציאת מצרים הוא בבחינת קדושת ההתחלה שהוא בחינת תענית,

"גופא בתר רישא גרירא"

עס שטייט פון בעל שם^[מ], א מענטש ווי אזוי ער טראכט, אזעלכע עולמות האט ער איבער אים. עס שטייט^[מא], דער "בית המקדש של מטה איז מכון נגד בית המקדש של מעלה" - אזוי איז דאס אויך ביי יעדן מענטשן; טראכט ער טוב, רוהט אויף אים היכלות דגן עדן - און סוף כל סוף וועט ער זיין דארט צוליב דעם, און ער מאכט א געוואלדיגן תיקון פון "ובו תדבק"^[מב]; אבער אויב טראכט ער שלעכט ח"ו, רוהט אויף אים היכלות דטומאה דסטרא אחרא, ער געפינט זיך ממש אין דער סטרא אחרא.

"גופא בתר רישא גרירא"; וואו דער קאפ איז - דארט איז מען^[מג].

שעל ידי זה יוצא הדיבור מגלות מצרים ופרעה ושריו כנ"ל, שזה עיקר יציאת מצרים כנ"ל. ועל כן באמת פסח, שהוא יציאת מצרים, הוא עיקר ההתחלה, כי הוא תחילת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים שהתחילו להכיר אותו ולהתחיל להתקרב אליו בשעת יציאת מצרים בפסח. ואז נתקדשו בכורות שהם גם כן בחינת התחלה כנ"ל.

מ. בן פורת יוסף פרשת ויצא, וז"ל: בזוהר הקדוש (בשלח דמ"ר ע"א) בענין אלישע דלא אעבר זבובא בפתוריה ע"ש, שמעתי ממורי ביאור ש"ס (סוכה דכ"ה ע"א) שמונים תלמידים היו להלל וכו' עד עוף הפורח נשרף בהבל פיו וכו', ולהבין זה, גם ביאור ש"ס (ברכות ד"י ע"ב) שלא נראה זבוב על שלחנו וכו', והענין לפי מחשבתו של אדם כך יש עולמות למעלה ממנו העומדים עליו, אם מחשבתו בקדושה ורוחני, כך הם העולמות שלמעלה ממנו, ואם מחשבתו בטומאה כך הם העולמות, וכפי המחשבה והעולמות, כך עוברין לפניו בגשמי עופות טהורים או טמאים, והוא הדין שאר מיני בעלי חיים טמאים או טהורים עוברים לפניו, ויש בזה שלשה בחינות, א' טהורים, ב' טמאים, ג' ממוצע וכו', ולמעלה מזה יש עולם השכל שאין שום דבר משיגו וכו', וזהו שאמרו כל עוף הפורח נשרף וכו', וזהו שלא נראה זבוב על שלחנו וידעו שהוא איש קדוש ומחשבתו קדוש וכו' ודפח"ח.

מא. במדב"ר פ"ד י"ג.

מב. דברים י, כ. ועיין תולדות יעקב יוסף פר' חיי שרה אות ג': ובו תדבק שהוא תכלית כל התורה ומצות, וכמ"ש המפרש להרמב"ם (פ"ב מהל' יסודי התורה), וכמ"ש החסיד הנ"ל (יעבץ לעיל) ובו תדבק הוא פרי כל התורה וכו'. א"כ כשמקשר ומדבק מחשבתו בו יתברך, א"כ כל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו גרויין אחר המחשבה, וכמו ששמעתי מפורש מפי מורי במקום שחושב האדם שם הוא כולו ודפח"ח.

מג. עיין דגל מחנה אפרים פר' בהעלותך ד"ה "וברדת": כי ידוע שעל ידי קדושת המחשבה שמקדש מחשבתו ומדבקה תמיד להש"ת ברוך הוא ממילא נתקדשו כל האברים כי 'גופא

איך געדענק, ווען מיר האבן געבויעט דער שול^[מז], איז געווען דארטן אנטקעגן דעם פענסטער א ריח פון ביוב (- אפלוף רערן) - זיי זענען נאך דעמאלטס נישט געווען אזוי מסודר ווי היינט. האבן מיר אלע גערעדט איבער דעם, איבער זאגן א אידיש ווארט קעגן דעם ריח, מען האט דן געווען וועגן דעם.

איז געווען דעמאלטס רבי יונה לעבל ע”ה^[מז], האט ער געזאגט: **”דער עיקר - דער מוח זאל נישט זיין קיין בית הכסא, דער מוח זאל נישט זיין אין טינופת, דאס איז דער עיקר...”**

ווען א מענטש טראכט שלעכטס, איז ער ממש במקום הטינופת, במקום השדים, וואס סוף כל סוף אויב ער טוט נישט תשובה, וועט ער דארפן מזוכך ווערן און אויסוואשן די נשמה אין גיהנום איבער די מחשבה זרה^[מז].

בתר רישא גירא' (עירובין מא.) וממילא נעשה מרכבה שלימה מוכן להשראת עליו קדושת אלוהות.

מד. ביהכנס"ס הגדול של חסידי ברסלב - מאה שערים בירושלים עיה"ק.

מה. ה"ה הגה"ח רבי יונה ב"ר חיים משה נחמי' **לעבל זצ"ל**, אמו היתה בתו של רב העיר העתיקה הגה"צ רבי ישראל זאב מינצבערג זצ"ל, היה עובד ה' באמת, ומיחידי הסגולה בעבודתו באמונה ובשמחה, ובכל מקום בואו הביא עמו מצב של שמחה והרחבת הדעת, הרבה הסתופף בצל ציון הרשב"י, והקים ויסד שם הכנסת אורחים בשנות הרעב, שימש כבעל תוקע ר"ה בקיבוץ של אנ"ש במירון, הרבה עסק בשדה החינוך ופעל בו נפלאות, ומורינו שליט"א יבלחט"א היה ידיד נפשו, והרבה מביא במאמריו ובמכתביו דמותו ודבריו של רבי יונה. נפטר בפתע פתאום ב' ניסן תשכ"א בדמי ימיו, בהיותו בשנת ארבעים ושש לחייו.

מו. עיין בספר לקט אמרי פנינים (קאמארא) אות כ"א, וזה לשונו שם: **”שמעתי מפורש מפי מורי במקום שחושב האדם שם הוא כולו, אם חושב בקדושה במציאות השם יתברך וביחודי שמותיו, דיוקנא שלו שלים קמי עתיק יומין, כי שם הוא כולו, וכן המהרהר הרהורים רעים וקשים, עומד ממש בגיהנם, ואש של גיהנם ממש בוער בו, והוא בחייו בשאל תחתית, מכל שכן אחר מותו, ירדו שאל חיים, וצדיקים ישמחו בשמח"ה אותיות מחשב"ה עלצו לפני אלהים”.**

תשובת המשקל

ממילא, אדרבה, מיט דעם וואס מען לויפט אוועק פון דעם, דאס איז דער תיקון, און נישט נאר דער תיקון אויף 'די' מחשבה, נאר דער תיקון אויף די פריערדיגע מחשבות אויך, דאס איז דער ריכטיגער תשובת המשקל^[מז]. און דאס איז אַן ארבעט וואס מען דארף עס כסדר געדענקען - 'שמירת המוח', 'שמירת המחשבה'.

על פי דעם 'בעל שם' טאר מען אפילו נישט טראכטן קיין מחשבות פון דין, פון צרות, ווייל עס איז א סכנה^[מח].

די מחשבה האט א גרויסן כח!^[מט]

דער רבי זאגט^[נ], א מחשבה קען ברענגען א זאך לידי מעשה!

מז. עיין ליקוטי הלכות הל' פסח ה"ח אות ג': וזה בחינת עיקר התשובה לתקן פגם הברית, כמו שכתב רבינו במאמר "רציצא דמיית בבעותיה מהיכא נפיק רוחה" (ליקוטי מוהר"ן כ"ז). והשיב להם, בהיינו דאעל; היינו ששאלו מהיכן מוציאין הניצוצות שנפלו על ידי פגם הברית? והשיב להם, בהיינו דאעל, היינו בדרך שנכנסו ונפלו הניצוצות, דהיינו על ידי פגם הברית ועכשיו כשמתגברים עליו אלו ההרהורים והוא משבר תאותו על ידי זה מוציאין הניצוצות מתוכם, עיין שם היטב. ומחמת זה, כל מי שזוכה לתשובה, שזה בחינת יציאת מצרים שיוצאין מרשות הסטרא אחרא לתוך הקדושה, הוא צריך בהכרח מן השמים לשוב ולחזור לעבור דרך כל המקומות שהיה שם בתחלה כדי שיתנסה ויצטרף באותו ענין ממש, שזה עיקר התשובה בחינת תשובת המשקל ועל ידי זה מברר הניצוצות שנפלו בתחלה בבחינת בהיינו דאעל כנ"ל, עכ"ל, עיין עוד שם.

מח. עיין בעש"ט על התורה פר' בראשית אות צ"ז: כשהוא מחשב בדברים רעים שהם מסטרא דדינא, אז מצמצם מחשבתו באותן הדיבורים רעים, ומרחיק עצמו מהתפשטות החסד עליון של אין סוף, ושורין עליו דינים, וכן כשמחשב בדברים גשמיים הוא מצמצם לשם את מחשבתו שכל מקום שהוא מחשב בו, הוא ממשיך עצמו לשם, שהמחשבה הוא קומה שלימה (כתר שם טוב ח"ב ד"ב ע"ג. ליקוטי אמרים ד"ד ע"א).

מט. עיין שיחות הר"ן אות מ"ו: צריך לשמור את המחשבה מאד כי ממחשבה יכול להיות נעשה דבר חיוני ממש. ודע שכל בחינה שהיא גבוה למעלה יותר אצל האדם היא יכולה להגיע ולהשיג יותר, וכו'. והמחשבה היא גבוה מאד למעלה מן הכל ויכולה להשיג ולהגיע למעלה למעלה על כן צריכין לשמרה מאד.

נ. עיין הערה הנ"ל; ובליקוטי מוהר"ן סי' ס"ט; סי' קצ"ג; שיחות הר"ן אות ח'; אות ס"ב.

אוודאי, מען רעדט נישט פון קיין מחשבות וועלכע קומען בוך וועלכע זענען מבלבל דעם מענטש אָן זיין רשות, אבער עם כל זה, אנטלויפן איז מען דאך אוודאי מחויב^[א].

האבן גרייט אן אנטלויף פלאן

א מענטש דארף זיך אנגרייטן מיט הייליגע חז”ל’ן, מיט ווערטער פון צדיקים, מיט ווערטער פון הייליגן רבי’ן, מיט א הייליגן פסוק, אז ווען מען וועט האבן א מחשבה זרה זאל מען טראכטן - ‘לאמיר אוועקלויפן פון די מחשבה זרה, לאמיר טראכטן א מחשבה דקדושה!’ - מען דארף עס אנגרייטן כדי מען זאל האבן וואו צו אנטלויפן^[ב].

כמעט אויף דעם איז מען אראפ אויף דער וועלט, דאס איז דער אתערותא דלתתא פון **”ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ”**.

א. עיין ליקוטי הלכות הל’ נזיקין ה”ד, אות ה’: וזה שדרשו רז”ל: “ולא יראה לך חמץ” - שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים. שאם נכנס עכו”ם לבית ישראל וחמצו בידו אינו זקוק להוציאו, כי חמץ הוא בחינת חימוץ המוח שהם מחשבות זרות והרהורים שהם אסורים במשהו. וצריכין לבערם ולבטלם ולגרשם מגבולו. אבל אם האדם עושה את שלו ומתגבר בכל כוחו לבער ולגרש המחשבות רעות מקרבו והם אף על פי כן באים בעל כרחו עליו בכל פעם, על זה אין האדם חייב כלל, כמו שכתוב בספר הא”ב שאין האדם חייב על הרהורים הבאים עליו כי אם כשמהרהר וחוזר ומהרהר. וכן כתב (בספרו ליקוטי תניינא) שיהיה האדם שב ואל תעשה גם במחשבה ומה שנעשה עמו ממילא אל יחוש. וזה בחינת ‘שלך אי אתה רואה, אבל אתה רואה של אחרים שאם נכנס עכו”ם’ וכו’.

ב. עיין ליקוטי הלכות הל’ מנחה ה”ז, אות י’: ובזה צריך עיקר ההתגברות, כי המחשבה ביד האדם תמיד להטותה כרצונו ויתגבר להפך הדבר לברוח ממחשבות רעות ולחשוב מחשבות טובות לחשוב איזה פסוק מהתורה או איזה הלכה ומאמר רבותינו ז”ל וכו’, ולפעמים צריך לפקח מחשבתו במילי דעלמא וכו’, הכל כדי למלט נפשו מהרהורים שהם עיקר קלקול המחשבה. ואפילו אם מחמת רגילותו נלכד במחשבות אלו מאד כמצוי בכמה אנשים, אף על פי כן יתחזק בכל עוז בכל דרכי העצות אמיתיות להסיח דעתו מהם וכו’ (כמבואר בדברינו במקום אחר), ויאמין שכל תנועה ותנועה שהוא מנתק עצמו מהם יקר מאד אצל השם יתברך, וימשיך עצמו לתוך מחשבות טובות ויברח אל הספר לעסוק בתורה וכו’.

מען זאל זיך גארנישט איבערשרעקן! רבי נתן ברענגט אראפ^[ג], אז מען צעברעכט א מחשבה זרה, קומט שוין נאך א מחשבה זרה, און נאך א מחשבה זרה, 'עד יום מותו', מען דארף עס נאר צעברעכן, איבערגיין צו מחשבות טובות. אוודאי, במשך הזמן העלפט דער אויבערשטער - טאמער מען ווענדט זיך צו השי"ת ווערט מען אוודאי אסאך ניצול.

כל עוף שפורח עליו - מיד נשרף

דער בעל שם זאגט^[ד], עס שטייט אין גמרא^[ה]: "אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל, בשעה שיושב ועוסק בתורה - כל עוף שפורח עליו מיד נשרף" - ווען אן עוף טמא איז אריבערגעפליגן העכער אים, איז עס גלייך פארברענט געווארן. זאגט ער, ווייל די קדושה וואס ער האט געהאט, דאס האט פארברענט די אלע רע.

דאס איז אויך דער סוד וואס עס שטייט ביי אלישע'ן^[ו]: "לא ראתה זבוב על שולחנו". ווייל עס איז דא א קליפה וואס רופט זיך 'זבוב', און ער איז געווען אזוי דבוק אין אויבערשטן אז צו אים איז דאס קיינמאל נישט צוגעקומען. דער זוהר הקדוש זאגט^[ז], אלישע איז געווען דער צווייטער נאך משה אין נבואה!

גג. עיין ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' נ"א: היצר הרע נוקש באדם בכל פעם ומעוררו למה שמעוררו. ואף אם אין האדם שומע לו ופונה עורף ממנו, אף על פי כן הוא נוקש בו עוד פעם שני ושלישי ורביעי ויותר. אבל אם האדם הוא חזק בדעתו ועקשן נגד היצר הרע, ואינו פונה אליו כלל, אזי היצר הרע מסתלק והולך לו.

נד. עיין לעיל הערה מ'.

נה. סוכה כח ע"א.

נו. ברכות י' ע"ב.

נז. ח"ב מ"ד ע"א.

געבליבן אין סדום...

עס איז דא א טייטש אין חסיד'ישע ספרים^[נח]; **”וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ, אַיֶּפֶה”**^[נט] - וואו ביסטו? וואו זענען דיינע מחשבות? דיי גוף איז טאקע אין גן עדן, אבער בארעכן זיך וואו דו ביסט, אין גן עדן - צו אין גיהנום, וואו ביסטו? דו האסט אנגעוואוירן די מוחין, די חכמה דקדושה. ער איז דאך געווען דבוק צום אויבערשטן מער ווי די מלאכים, 'חכמתו מרובה משלכם'^[ס].

דער אויבערשטער האט אים געזאגט - וואו ביסטו ערשט? וואו ביסטו געווען - און וואו ביסטו? **”אַיֶּפֶה”** - וואו ביסטו? בארעכן זיך, דו מיינסט אז דו ביסט אין גן עדן? דו ביסט גארנישט אין גן עדן!

עס שטייט אין חתם סופר^[סא]; אין כל התורה כולה וואו עס שטייט **”קִיחָה”** ביי א מענטשן - **”וַיִּקַּח קָרַח”**^[סב], **”קַח אֶת אֶהֲרֹן”**^[סג], **”קַח אֶת הַלְוִיִּם”**^[סד] - וואו עס שטייט דער ווארט 'קִיחָה' נעבן א מענטשן - זאגט רש"י, **”בדברים”**. זאגט ער, ווייל אז מען נעמט א מענטש און איך נעם נישט זיין מחשבה, האב איך אים גארנישט גענומען; אז איך נעם זיין מחשבה - דאן האב איך אים. דאס וואס ער איז נאנט צו מיר מיטן גוף, דאס איז גארנישט; אז איך נעם זיין מחשבה, איך נעם זיין מוח, דעמאלטס הייסט דאס אז האב איך אים גענומען.

דאכט זיך, עס שטייט אויף אַן אנדער פלאץ אויף דעם סמך פון דעם חתם סופר; אז עס שטייט^[סה]: **”וַיִּקַּח ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם וַיִּנְחָהוּ”**

נח. שפתי צדיק פרשת תזריע, אות ז'.

נט. בראשית ג', ט'.

ס. מזרח רבה בראשית פי"ז פס' ד'.

סא. תורת משה פרשת לך ד"ה "ויקחו את לוט" וכו'.

סב. במדבר טז, א'.

סג. ויקרא ח', ב'.

סד. במדבר ח', ו'.

סה. בראשית ב', ו'.

בגן עדן. זאגט רש"י, "בדברים". ווייל אויב ער וואלט געווען אין גן עדן און דער מוח איז נישט אין גן עדן, דאן איז ער לגמרי נישט אין גן עדן; אז דער מוח איז אין גן עדן, דאן איז ער אין גן עדן.

איך האב געפונען אבער איינמאל אז עס שטייט קיחה ביי א מענטשן און רש"י זאגט נישט דארט "בדברים", [רש"י קען נישט זאגן דארט 'בדברים' לפי דעם פשט], דאס איז ביי: **"וַיִּקְחוּ אֶת לֹוֹט וְאֶת רְכֵשׁוֹ"**^[סו], דארטן זאגט נישט רש"י "בדברים". איז מיר אבער פארענטפערט געווארן דער קשיא; ווייל נאכדעם שטייט אויסגעפירט: **"וְהוּא יוֹשֵׁב בְּסֹדֹם"**. ווי קומט דא אהער "והוא יושב בסדום"? מען נעמט דאך אים ערשט אוועק פון סדום? נאר וויבאלד זיין מחשבה איז אים געווען אין סדום - איז ער נישט ארויס פון סדום. דערפאר זאגט נישט רש"י "בדברים", ווייל זיי האבן אים נישט גענומען, ער איז נישט געווען ביי זיי אין די הענט; אין סדום איז ער געווען...

נישטא קיין עצה

רבי פינחס'ל קאריצער זאגט^[סז], די מלאכי שמירה פון דעם מענטשן זענען כפי מחשבותיו; אז ער האט הייליגע מחשבות, האט ער הייליגע מלאכי שמירה; האט ער שלעכטע מחשבות, האט ער שדים ולילין רח"ל, מלאכי חבלה, דער אויבערשטער זאל אפהיטן.

עס שטייט פון בעל שם^[סח]: אויב מען וועט פרעגן א צדיק 'וואס זאל מען טון אז מען זאל קיינמאל נישט האבן קיין מחשבות זרות' - און ער וועט געבן אן עצה - דאן איז ער נישט קיין צדיק; ווייל די עצה איז נאר צו אנטלויפן פון די מחשבות!

דאס איז אן עבודת ה' חשובה מאד! האבן וואס מער הייליגע מחשבות, וואס מער הייליגע דביקות!

סו. שם יד, י"ב.

סז. אמרי פנחס שער ו' דרכי עבודת השי"ת, אות נ"ה.

סח. עיין לעיל הערה יב.

דער רבי זאגט טאקע אין תורה ל”ח (הנ”ל) - וואס דארט זאגט דער רבי אז מען דארף ממשמש זיין בתפילין בכל שעה - אז מען דארף כסדר זען וואו די מחשבה איז, וואו איז די דביקות, אין וואס בין איך דבוק; צו אין השי”ת - איך וויל טון מצוות, איך וויל לערנען, איך וויל דאווענען; אדער רח”ל צו די סטרא אחרא; צו אין גשמות’דיגע זאכן וועלכע זענען קליפת נוגה; אבער על כל פנים, מען דארף ממשמש זיין דעם מוח - ’וואו געפינט מען זיך?!’.

”פּי בְּשִׁמְחָה תִּצְאוּ”

איך האב געקענט אידן, וואס לויט ווי עס מיר האט אויסגעקוקט, איז זייער זאך געווען ’שמירת המחשבה’; כפי איך האב זיי געקענט, איז זייער זאך געווען ’שמירת המחשבה’, פון זיך פרייען מיט ’שמירת המחשבה’.

אלעמאל אז מען וויל אוועקלויפן פון רע, קומט דער בעל דבר און מאכט אים בעצבות פון דעם אליין אז דו ביסט אריינגעפאלן אין מחשבות זרות, וואס פון דעם אליין ווערט ער אן דעם מוח, ממילא טראכט ער ווייטער... [ט]

אז מען איז בשמחה, איז מען שולט אויף די מחשבה [ע]. מחשב”ה איז די אותיות בשמח”ה [עא] - ווייל דעמאלטס איז מען שולט אויף

סט. עיין ליקוטי מוהר”ן סי’ ע”ב: גם עצבות מזיק מאד לזה ונותן כח לאלו הבלבולים שיתגברו, חס ושלום. על כן צריך לבלי להתעצב מזה שיש לו בלבולים אלו ואל יתיירא ויפחד מהם כלל, רק יסיח דעתו מהם ואל יסתכל עליהם כלל, כנ”ל.

ע. עיין ליקוטי מוהר”ן תניינא סי’ י’: אך דע, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המח כרצונו, ועל כן קשה לו ליישב דעתו. רק על ידי השמחה יוכל להנהיג המח כרצונו, ויוכל ליישב דעתו, כי שמחה הוא עולם החירות, בבחינת (ישעיה נ”ה): ”כי בשמחה תצאו”, שעל ידי שמחה נעשין בן חורין ויוצאין מן הגלות. ועל כן כשמקשר שמחה אל המח, אזי מחו ודעתו בן חורין, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את מחו כרצונו וליישב דעתו, מאחר שמוחו בחירות ואינו בגלות. גם עיין צוואת הריב”ש אות נ”א: הלימוד יהיה בכח ובשמחה גדולה וזה ממעט מחשבות זרות.

עא. מובא בתיקון”ז דף ס”ז ע”א.

די מחשבה. די עצה איז נישט 'עצבות'. וואס וויל דער אויבערשטער ערשט פון מיר? אנטלויפן! - אנטלויפט מען, דאס איז עס.

איך קלער אלעמאל אזוי; א שונא אז ער איז פונדערווייטנס - קען ער מיר נישט גארנישט טון - און איך קען אים אויך גארנישט טון; איז ער נאנט - בין איך טאקע איינגעשטעלט - אבער איך קען אים אויך דער'הרג'ען...

עס איז א תיקון נפלא מאד אז א מענטש צעברעכט א מחשבה זרה! [עב]

מען דארף גאר אסאך רעדן וועגן דעם, ווייל עס איז דא היינט א מבול פון מחשבות זרות; עס איז א געוואלדיגע עבודת ה' וואס אט דאס וויל היינט דער אויבערשטער פון אונז - טון אין (קדושת) מחשבה.

עס איז זייער גוט אז א מענטש קען אויף אויסעווייניג "פרקי אבות" - צו קענען אנטלויפן אין א משנה; אז מען אנטלויפט אין א משנה, דאן אנטלויפט מען צום אויבערשטן.

דער אמת איז, דאס איז דער ריכטיגער טייטש פון "וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה" [עג]; עס גייט אויף מחשבה - טראכט אין לערנען, טראכט אין גוטע מידות, טראכט אין דברי חז"ל.

עב. עיין ליקוטי עצות (ע"פ ליקו"מ תנ' סי' ה' אות ו'), וז"ל: **זוה צריך כל אחד לידע, שכל מה שמתגברין עליו ההרהורים ביותר, כשמתגבר כנגדם ובורח מהם ומשברם הוא עושה בזה תיקון גדול מאד, ומעלה הקדושה מהקליפה וממשיך בחינת קדושת התפילין שהם התנוצצות המוחין, לידע ולהודיע אלקותו יתברך בעולם. וכל מה שמתגברין עליו יותר ויותר נעשה מזה בחינת תיקון התפילין ביותר כשמתגבר כנגד גודל התפשטותם לשברם, כי רק בשביל זה נשלח עליו ההרהורים ורעיונים רעים וזרים כאלה, כדי שיתהפך ויהיה נעשה מהם דייקא בחינת תיקון התפילין כנ"ל.**

דער מח שטייט אים נישט אין פלאץ...

דער רבי זאגט אין "ספר המידות"^[עד]: "על ידי בלבול הדעת נתקלקל היראה; גם על ידי בלבול הדעת ממשלתו נופלת". "נתקלקל היראה", ווייזט אויס, מיינט, מען הערט אויף צו מורא האבן פאר אים. "ממשלתו נופלת", מיינט, עס פאלט זיין ממשלה.

אינטערסאנט, דער טשעהרינער רב^[עה] שטעלט נישט צו קיין מראה מקום - און איך האב געפונען א מראה מקום אויף דעם.

גלית הפלשתי איז דאך געווען א גיבור שבגיבורים, און דוד איז אראפגעגאנגען צו אים מיט א שטעקן ווי א פאסטון... האט אים גלית געזאגט: "וואס איך בין - א הונט? דו קומסט צו מיר מיט א שטעקן?".

האט גלית אים געזאגט: "איך וועל דיך הרג'ענען, וְאֶתְנָה אֶת בְּשָׂרְךָ לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבְּהֵמַת הַשָּׂדֶה"^[עו]. זאגט רש"י, בהמת השדה עסן נישט קיין בשר אדם. ממילא, ווי ער האט געהערט פון אים דעם ווארט, האט ער געזאגט: "כבר נטרפה דעתו של זה - שלי הוא" - ער איז

עד. ערך דעת ח"ב אות ח'.

עה. ה"ה שר התורה הגה"ח רבי נחמן ב"ר צבי אריה גאלדשטיין זצ"ל, רב העיר טשעהרין יצ"ו, נולד בשנת תק"פ בעיר ברסלב לאביו הרב צבי אריה ז"ל בן הרב רבי אהרן זצ"ל אב"ד ברסלב. בילדותו שלחו אביו ללמוד תורה אצל מוהרנ"ת זצוק"ל, ומאז לא מש מתוך אהלו. התפרסם בצעירותו למתמיד עצום וגאון מופלא, ולהפצרת רבי נפתלי תלמיד רבי"ל ושאר אנשי שלומנו הוכתר לרב העיר טשעהרין בהיותו אך בן עשרים שנה, מכל מקום נהג ב'הצנע לכת' עד מאד, וכשרצו לכבדו בבואו לאומאן על ראש השנה סרב, באומרו: 'את הרבנות השארתי בטשעהרין'. היה סופר מהיר ביותר וחיבר הרבה ספרים, וביניהם ה'פרפראות לחכמה' על לקוטי מוהר"ן ו'אוצר היראה' על לקוטי הלכות, ו'מקורות' על ספר המידות. בשלושת שנותיו האחרונות היה משותק בכל גופו, ולמרות זאת בהתקרב ראש השנה ביקש מבניו שיקחוהו לאומאן, כשהוא מזכיר דברי הגמרא (המובאים בלקוטי מוהר"ן סי' ד') 'ושדיהו לגודא' באמרו 'השליכו אותי לצדיק'. בערב פורים שנת תרנ"ד ביקש מנכדו הרה"ח רבי אברהם שטערנהארץ זצ"ל שילמד לפניו תורה ל"ז, ותוך כדי הלימוד נסתלקה נשמתו לשמי מרומים, ומנו"כ בבית החיים בטשעהרין יצ"ו.

עו. שמואל-א' י"ז, מ"ג-מ"ד.

מיינער, ערלעדיגט; 'אז דער מוח שטייט אים נישט אויפ'ן פלאץ, נעם איך אים ערשט אייך' [עז].

'רבנו של עולם, דיר האב איך נאך נישט אנגעוואוירן!'

אן ערליכער איד, אז עס איז אים פארטומלט דער מוח, גיט ער זיך איבער צום אויבערשטן - "רבנו של עולם, איך בין פארטומלט, אבער דיר האב איך נאך נישט אנגעוואוירן, דו קענסט מיר העלפן!" - פארטיג! לויפט ער.

עס שטייט אין זוהר [עח], דער רבי ברענגט עס אויך אראפ [עט], מחשב"ה מאכט "חשב"ב מ"ה". [מ"ה איז בגימטריא אד"ם. און הוי"ה

עז. עיין בגליון 'להמליכו וליחדו' (גליון י"ג, בא תשפ"ד לפ"ק) מה שמוסיף מורינו שליט"א ע"ז, וז"ל: לכן צריך כל אחד לקנות בנפשו ישוב הדעת! ישוב הדעת! הוא טוב ומועיל ברוחניות והוא טוב ומועיל בגשמיות!

כאשר האדם יבחון את עצמו הוא יוכח איפוא לראות שרוב הטעותים שעשה בין ברוחניות ובין בגשמיות ובכל המדריגות שהסתבך בהם, הכל בא מחוסר ישוב הדעת, ומוכחים להודות בכך.

מובא בשם הבעש"ט הקדוש (תולדות יעקב יוסף במדבר אות א') שכאשר האדם מיישב את עצמו ללמוד ואינו מבין את הנלמד, זהו סימן ששורה עליו דינים, אך אם יתמיד בדיבורים לומר שוב ושוב דיבורי התורה עד שמתחיל להבין כראוי - אומר הבעש"ט הקדוש - אז הוא המתיק בפועל את הדינים מעליו.

עצם הדיבור פועל רבות ליישב את הדעת, מבינים מה שהפה מוציא בדיבוריו, זה מביא ישוב הדעת, וכל-שכן בלימוד התורה הקדושה, כי זהו מקומו של כל איש ישראל - התורה הקדושה של השי"ת! וכדבר הזה הוא בענין אמירת תהלים: עוסקים באמירת מזמורי התהלים שוב ושוב אף בלי התעוררות, עד שהלב נפתח, עד שזוכים לשפוך שיח הלב לפני השי"ת, אומרים תיבה אחת פעם ועוד פעם ועוד פעם עד שמפנימים [ביז מען דערהערט], ולפעמים העצה היעוצה היא לומר 'ליקוטי תפילות' עד שמתעוררים לדבר דיבורים קדושים בהתעוררות הלב.

עת. ח"א כ"ד ע"א.

עט. ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה פ"ב : וכשהולך לאדם שלא כסדר, זהו התנגדות הרצון, אני רוצה שיהיה כן הדבר, והדבר להיפך, שלא כסדר. וזה בחי' מלחמה, כי כל מלחמה הוא התנגדות הרצון, הוא בחי' שלא כסדר. וזהו, כי תצא למלחמה, כשהולך לך שלא כסדר,

במילוי אלפי”ן איז אויך בגימטריא מ”ה - ”יו”ד ה”א וא”ו ה”א” במילוי אלפי”ן איז בגימטריא אד”ם; דער עיקר שם הוי”ה שיינט פון תפארת, דארט איז דער ’הוי”ה דְאֶלְפִי”ן]. דער פשט איז, ”חשוב מ”ה” - דערמאן זיך אין השי”ת, טראכט פון דעם שם מ”ה, טראכט אז עס איז דא א רבוננו של עולם אויף דער וועלט. און ווייטער טראכט - ”מ”ה” - רבוננו של עולם איך בין דאך ”עפר ואפר”, איך בין דאך גארנישט, רבוננו של עולם, זעה ווי אזוי איך קוק אויס, איך בין פארטומלט! - אט דאס איז די המתקה.

רבי נתן ברענגט אראפ אין ליקוטי הלכות^[פ], אז דורכדעם אליין קען מען מהפך זיין דעם ”שלא כסדר” אויף ”כסדר” - דורך דעם אליין!

איינגעווארפן מויערן מיט א געשריי

ווייטער, נאך א ראייה צום רבין אז דורך ’בלבול המחשבה’ איז ’ממשלתו ויראתו נופלת’.

ווען ”יעל אשת חבר הקיני” האט געדארפט הרג’ענען סיסרא’ן. סיסרא איז דאך געווען א מורא’דיגער גיבור, זיין גבורה איז געווען א מעין דוגמא של מעלה, ער פלעגט מפיל זיין ’חומות בקולו’^[פא] - אזא גיבור איז ער געווען! ער פלעגט אריינגיין אין א וואלד פון חיות טורפות און געבן א געשריי - זענען זיי אלע געשטאנען און

היינו התנגדות הרצון. ונתנו ה’ אלקיך בידך, שיתבטל כל רצונות נגד רצונך, שילך לך כסדר כרצונך, אימותי כד, ושבת שביו (דברים כא, י). כשתהיה בבחי’ מ”ה, כשתמשיך לך אלקות, הוי”ה במילוי אלפי”ן. וזה פי’ **מחשבה, חשוב מ”ה** (זוהר בראשית כד ותיקון סט), כשתקשר תמיד במחשבתך אלקותו. וזה בחי’ (ש”ה ז, ו) מלך אסור ברהיטי מוחין דילך וזהו, ושבת שביו, שתמשיך מ”ה בתוך מחשבתך, שתקשר אלקותו במחשבתך. כי כל דבר שנמשך ממקום גבוה, נקרא שבי, כ”ש (תהלים סח, יט) עלית למרום שבת שבי. ועי”ז יתבטלו כל המלחמות וכל הרצונות נגד רצונך.

פ. עיין שם הל’ נטילת ידיים שחרית ה”ג, אות ה’.

פא. ילקו”ש שופטים רמז מ”ג.

געציטערט פאר אים... - און דא, אן אשה דארף גיין הרג'ענען אזא מין גיבור...

שטייט דארט [פב]: **"מִים שָׁאֵל חֶלֶב נִתְּנָה"**. זאגט דער תרגום - און אזוי זאגט אויך רש"י, זי האט געוואלט זען אויב ער איז מבדיל בין טעם מים לטעם חלב. ווי זי האט געזען אז ער איז נישט מבדיל, האט זי געזאגט - "הדין דידי" - און זי האט אים גע'הרג'עט.

דאס איז אלץ א ראיה צום רבין, ווי מען זעט וואס מחשבה איז.

"מידה טובה מרובה"

מען דארף אויך וויסן - אלץ גייט אריין אין דעם ענין פון מחשבות; 'שלעכטע מחשבות' מיינט אויך - מחשבות פון 'רע עין', מחשבות פון טראכטן שלעכטס אויף א אידן, נישט פארגינען יענעם (וכו); אדרבה, **"טוב עין הוא יברך"** [פג], דורך דעם וואס מען פארגינט יענעם איז מען ממשיך ברכות; אזוי אויך, אלץ גייט אריין אין דעם ענין פון שמירת המחשבה - טראכטן פון הייליגע מחשבות, פרייליכע מחשבות, מחשבות פון טהרה, מחשבות פון תורה, מחשבות פון הלכות התורה.

עס דארף זיין א געוואלדיגע שמחה בשעת מען האט די מחשבות. אזוי ווי מען ווייסט ווי ביטער דער רע איז, דארף מען אויך וויסן ווי גוט דער טוב איז - חמש מאות מאל אזוי פיל! [פד]

פב. שופטים ה, כ"ה.

פג. משלי כב, ט'.

פד. עיין רש"י שמות כ, ו. גם עיין ליקוטי הלכות ה' נזיקין ה"ד, אות ג', וז"ש: "צריך כל אדם להשכיל על דרכיו בכל יום ובכל עת לשמור את עצמו מאד שלא תתחיל מחשבתו לצאת חוץ מגבול הקדושה חס ושלום, אפלו כחוט השערה, כי על ידי פגם כחוט השערה שנוטה מן הדרך יכול לתעות הרבה בדרכים נבוכים חס ושלום, וכמובן בדבריו ז"ל על פסוק 'תעיתי כשה אבד' (בלקוטי חלק א). ואף על פי כן צריך לידע גם ההיפך, שכשמתגברים עליו מאד ונדמה לו שכבר נתעה כל כך שאי אפשר לו לעמוד כנגדם צריך לידע ולהאמין שכל תנועה ותנועה שינתק וימשיך את עצמו מהם אפלו כחוט השערה הוא יקר מאד מאד בלי שיעור. ואלו השערות יתלקטו יחד וברבות הימים יגאלהו ה' יתברך מהם ויזכה על ידם להשגות אלקות".

דאס איז א געשמאקע עבודה אין דעם מענטש - "חירות המחשבה" - סיי פון דאגות, סיי פון עצבות; האבן הייליגע מחשבות - מחשבות פון בטחון, פון אמונה, פון גדלות הבורא, זיך בארעכענען די ישועות וואס דער אויבערשטער האט מיר געטון ביז יעצט וואס ער האט מיר אזויפיל געהאלפן, וועט ער מיר אוודאי ווייטער העלפן.

”כִּי זֶה כָּל הָאָדָם”

איך האף אז דאס וועט זיין בלי נדר אן התחלה אויף די סארט שמועסן פון מחשבה, ווייל מען דארף אסאך רעדן וועגן דעם, עס איז דאך א גמרא^[פא], **”כמעט קיינער ווערט נישט ניצול פון קיין מחשבה זרה”**, נאר די אבות וועלכע האבן זיך געשטארקט, און צדיקים יחידי הדורות. מען פארגעסט צו רעדן פון די עבודה, דאס איז דער גאנצער מענטש, דער גאנצער מענטש איז דער מוח, **”זה כל האדם”**.

מיר האבן וואס צו טראכטן, מיר האבן פון וועמען צו טראכטן, מיר האבן אמונה, מיר האבן דאס 'וויסן פון אויבערשטן', וויסן פון דער תורה, וויסן פון צדיקים. דאכט זיך, עס איז דא א שיחה אויך^[פא], **”מעשיות פון צדיקים איז מטהר דעם מוח”**; דאס איז אויך הייליגע מחשבות.

דער אויבערשטער זאל העלפן, מען זאל זוכה זיין טאקע, קודם טון אין די הייליגע עבודה, און דער אויבערשטער זאל זיין בעזרנו אז מען זאל זוכה זיין **”לטהרנו ולקדשנו בקדושתך של מעלה”**, אמן סלה.

פא. בבא בתרא קס"ד ע"ב.

פא. ליקוטי מוהר"ן סי' רל"ד, וז"ל בקיצור (מתוך ספר ליקוטי עצות): יש בלבלים הרבה שמבלבלין המחשבה, ועל זה צריכין טהרת המחשבה, וזה זוכין על ידי סיפורי מעשיות מצדיקים אמיתיים.

יאמין לבך

א וויכטיגע זאך וואס מען דארף וויסן - מען דארף וויסן
וואו מען האלט, און עס איז א געוואלדיגער זכות; **וואס**
יעדער נקודה אין איידלקייט וועט קיינמאל
נישט פארלוירן ווערן!

סוף כל סוף וועט זיך דאס עס צוזאמקלויבן און טוהן א
טובה דעם מענטש!

'לית רעותא טבא דיתאביד' (זוה"ק ח"ב קג ע"ב) עס
גייט נישט לאיבוד א רצון טוב!

כל שכן א מענטש וואס האט א שלעכטע מחשבה און ער
טראכט עס נישט ווייטער, דאן פארריכט ער פריערדיגע
מחשבות.

אמאל קומט עס אויף אזא שטארקער אופן, ווען א מענטש
האט א נסיון איז עס א גרויסער עת רצון, עס איז אן עת
רצון צו מתפלל זיין פאר השי"ת, ווייל דער אויבערשטער
האט רחמנות אויף א מענטש. פארוואס דארף ער דיר געבן
טויזנט יאר גיהנם, שטיי ביי דעם נסיון, איז מען דיר מוהל
אלע עבירות פון פריער.

יעדער נסיון מעקט אויס א דורכפאל פון
פריער!

(מתוך דב"ק בדרשת שובבי"ם שנת תשס"ט לפ"ק)